

**Beskidzka Droga św. Jakuba
Część IV: Szczyrk – Simoradz**

Przewodnik pielgrzyma

Beskidzka Droga św. Jakuba (BDśJ)

Część IV: Szczyrk –Simoradz

Przewodnik Pielgrzyma

Tekst: Dagobert Drost

Stanisława Więżik

Współpraca: ks. Andrzej Loranc – proboszcz parafii w Szczyрку

ks. Stanisław Pindel – proboszcz parafii w Simoradzu

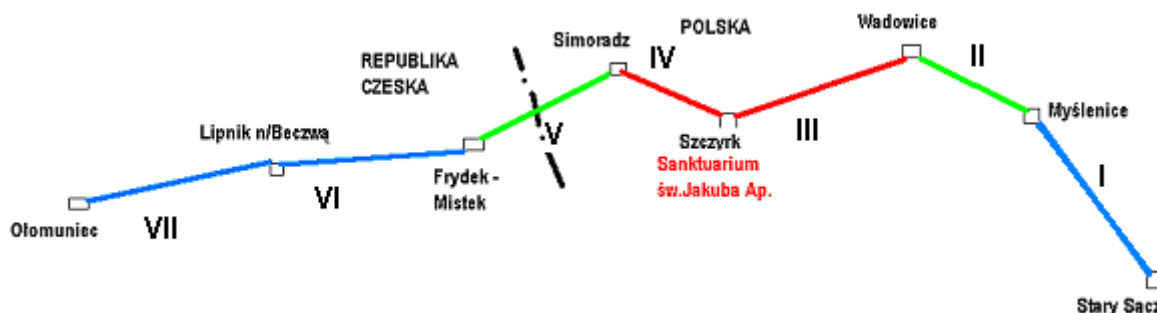
Patronat:Starosta Bielski

Współpraca : Miasto Szczyrk

Beskidzka Droga św. Jakuba

Projektowaną Beskidzką Drogę św. Jakuba tworzą 7 samodzielne części:

- I. Stary Sącz – Myślenice (wspólny odcinek z projektowaną Sądecką Drogą św. Jakuba z Nowego Sącza do Krakowa)
- II. Myślenice –Kalwaria Zebrzydowska – Wadowice
- III. Wadowice – Rzyki - Groń JP II – Rychwałd – Żywiec – Szczyrk
- IV. Szczyrk – Skoczów – Simoradz.
- V. Simoradz – Frydek Mistek
- VI. Frydek Mistek – Lipnik n/Beczwą
- VII. Lipnik n/Beczwą – Ołomuniec

Niniejszy przewodnik prowadzi nas na terenie Beskidu Śląskiego szlakami spacerowymi, turystycznymi, narciarskimi i rowerowymi za wyjątkiem krótkiego odcinka ul. Beskidzkiej w Szczyрку. W razie zniszczenia oznakowania drogi muszlą jakubową lub strzałką jesteśmy dodatkowo ubezpieczeni znakami i drogowskazami szlaków turystycznych. IV odcinek drogi św. Jakuba z Szczyрку do zlikwidowanego pomnika ubeków na przełęczce pod Błatnią, Szczyrkowskie Bractwo oznaczyło białą muszlą na niebieskim tle i z czerwonym mieczokrzyżem pośrodku, natomiast wszelkie zmiany kierunku żółtą strzałką obok muszli. Dalszą trasę oznaczało już Simoradzkie Bractwo i to całkowicie świeckimi elementami, dokładnie mówiąc żółtą strzałką z dopiskiem Beskidy i Camino

de Santiago. W czasie pielgrzymowania oprócz muszli jakubowej i simoradzką strzałką spotkamy się z następującymi symbolami:

- szlak spacerowy – kwadrat po przekątnej biały i danego koloru.
- szlak turystyczny – na białym tle poziomy kolorowy pasek
- szlak narciarski – na pomarańczowym tle poziomy kolorowy pasek
- szlak kolarski – w Szczyrku – na białym tle kolorowe kółko,
  - w pozostałych miejscowościach na białym tle rower z kolorową kreską u dołu.

Beskidzka Droga św. Jakuba wiedzie pielgrzymi starodawnymi traktami pątniczymi, zarówno dalekosiężnymi (Ziemia Święta, Rzym, Compostelo) jak i lokalnymi. Jeszcze dziś pamiętamy opowieści naszych babć i dziadków o słynnych pielgrzymkach z kapelą do Matki Boskiej Frydeckiej we Frydku – Mistku (obecnie Czechy), podążających w przybliżeniu naszą drogą. W tym miejscu chcemy zwrócić uwagę na pewną ciekawostkę: nieprzypadkowo kościoły p.w. św. Jakuba bardzo często budowano przy sanktuariach, traktując je jako swoiste „przedsiönki” (Częstochowa, Frydek-Mistek itd.). Również współczesne pielgrzymki wyznaczyły niejako rytm usytuowania kapliczek na trasach pielgrzymek, przeważnie lokując je na odległość obejmującą czas odmawiania jednego dziesiątka różańca wraz z odśpiewaniem pieśni (kapliczki na trasie do Sanktuarium NMP na Górcie).

Opis przebiegu trasy szlaku w terenie został drukowany kursywą, miejscowości na szlaku i lokalne ciekawostki drukiem prostym, natomiast krótkie biografie drukiem prostym z czerwonym początkiem. W nawiasie podano malejąco dystans w km jaki mamy jeszcze do pokonania do Simoradza. Życzymy staropolskim „Szczęść Boże” na Beskidzkiej Drodze św. Jakuba. ***Komu w drogę, temu św. Jakub.***

NOCLEGI:

Szczyrk –

Plebania przy kościele parafialnym pw. św. św. Piotra i Pawła róg ul. Myśliwskiej i ul. Lipowej. tel. 33/817-84-29, e-mail: parafia @szczyrk.wiara.org.pl

Salezjański Dom Młodzieżowy przy Sanktuarium NMP” na Górcie”
ul. Wrzosowa 25, 43-370 Szczyrk tel. 33/8179596

Chata Wujka Toma – schronisko na Karkoszczoncu czynne cały rok z 60 miejscami noclegowymi, bufet. 43-370 Szczyrk ul. Pasterska 9 tel. 33/8274145, kom. 502-529-429
e-mail: chatawujatoma@onet.pl

Brenna-

Schronisko PTTK na Błatniej czynne cały rok z 50 miejscami noclegowymi, pełne wyż.
Tel. 33/8536484 , kom. 508-086-635, 43-438 Brenna, e-mail: chatawujatoma@onet.pl

„Ranczo Błatnia”- gospodarstwo agroturystyczne czynne cały rok z 50 miejscami noclegowymi, kuchnia domowa, pielgrzymki konne BDŚJ.

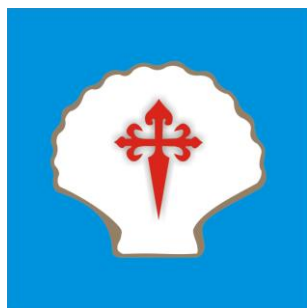
Tel. 33/8558777. kom. 606-291-260 , e-mail: rafal@ranczoblatnia.pl lub kontakt@ranczoblatnia . pl ul. Błatnia 15 , 43-438 Brenna

Górki Wlk.

Klasztor Ojców Franciszkanów w Górkach Wielkich ul. Zofii Kossak 130, 43-436 Górki Wlk
Tel. 33/8539536, adres e-mail: franciszkaniegorki@neostrada.pl
Istnieje możliwość przenocowania.

KOSS-Hostel, schronisko młodzieżowe w przystępnych cenach dla każdego, w dworskich budynkach dawnej własności rodziny Kossaków ul. Stary Dwór 14 43-436 Górki Wielkie
Tel. 33-8587199, kom. 660408153, e-mail: biuro@koss-schronisko.pl

Beskidzka Droga św. Jakuba

Szczyrk – Simoradz

Szczyrk (500 - 600 m n.p.m.)(**31,5 km**) jest znanym narciarskim kurortem w Beskidzie Śląskim, położonym w dolinie rz. Żylicy. Początki osadnictwa w dolinie sięgają około XV wieku, kiedy to wspomniane tereny zasiedlali głównie koczownicy z Bałkan, czyli Wołosi. Do nich dołączyli również zbiedzy, skazańcy, dezserterzy i wszelkich stanów Niemcy, Austriacy, Czesi, Słowacy i Węgrzy. Szczyrkowianie zajmowali się uprawą ziemi, karczowaniem lasów, pasterstwem, hodowlą i myślistwem. Ciekawym sposobem nadawano osadnikom ziemię, tzw. „zarębek”, który był odpowiednikiem „łana”. W 1928 roku Salmopol, który był przez ponad 125 lat samodzielną miejscowością, zamieszkiwany głównie przez ewangelików, został wchłonięty przez rozwijający się Szczyrk.

Po II wojnie światowej następuje dynamiczny rozwój miejscowości, a w szczególności infrastruktury związanej z narciarstwem. W roku 1973 Szczyrk otrzymał prawa miejskie. Wskazując na zabytki, to oprócz 2 sanktuariów opisanych poniżej, godnym zwiedzenia są: cmentarz powstały na początku XIX wieku z grobami znanych sportowców i wizjonierki Julianny Marek z d.Pezda (vide Sanktuarium na Górcie), murowana kapliczka „Pieńków Pieńków” z roku 1829, zlokalizowana niedaleko Sanktuarium św. Jakuba, druga murowana kaplica z roku 1830 z umieszczonym w środku pierwszym krzyżem misyjnym z 1730r., znajdująca się niedaleko rozwidlenia dróg do Biłej oraz kościół ewangelicki z 1897r. w Salmopolu. Z nowszych budowli warto zwiedzić nowoczesny kompleks skoczni narciarskich i amfiteatr u podnóża Skalistego.

Parafia p.w.św. Jakuba Apostoła w Szczyрку dysponuje miejscami noclegowymi.

Adres:ul.Kolorowa 1 43-370 Szczyrk. Kontakt: tel.+48/33/817-84-29,

E-mail: parafia@szczyrk.wiara.org.pl

Wędrowkę pielgrzymią zaczynamy od Sanktuarium pod wezwaniem św. Jakuba Apostoła St.

Święty Jakub Apostoł Starszy - zwany czasem również Większym, był synem rybaka Zebedeusza i rodzonym bratem świętego Jana. Matką jego była Salome, należąca do grona osób posługujących Panu Jezusowi. Po apostołach: Andrzeju i Piotrze jako pierwsi ze swym bratem Janem zostali powołani przez Chrystusa Pana do służby apostołskiej. Święty Jakub należał do uprzywilejowanych uczniów Chrystusa Pana, którzy byli świadkami wskrzeszenia córki Jaira, przemienienia na górze Tabor oraz modlitwy w Ogrójcu. Jakub i Jan znani z porywczego charakteru nazwani zostali przez Pana Jezusa „synami gromu”. Chcieli

bowiem, aby piorun spadł na pewne miasto w Samarii, które nie chciało przyjąć Pana Jezusa z Jego uczniami. Jakub był wśród uczniów, którzy pytali Pana Jezusa na osobności, kiedy będzie koniec świata. Był on również świadkiem drugiego, także cudownego połowu ryb, kiedy Chrystus ustanowił Piotra głową i pasterzem swojej owczarni. Jakuba stracono w 44r. na rozkaz Heroda Agrypy I bez procesu- zapewne dlatego, aby nie przypominać ludowi procesu Chrystusa Pana i nie narazić się na jakieś nieprzewidziane reakcje. Dlatego także nie kamieniowano św. Jakuba, ale go ścięto w więzieniu. Biskup Euzebiusz, pierwszy historyk kościoła (IV w.) pisze, że św. Jakub ucałował swojego kata, czym go tak dalece wzruszył, że ten także wyznał Chrystusa i za to natychmiast poniósł śmierć. W średniowieczu powstała legenda, a Piotr Skarga w „Żywotach Świętych” przyjmuje jako fakt, że św. Jakub, zanim został biskupem Jerozolimy, udał się najpierw zaraz po Zesłaniu Ducha Świętego do Hiszpanii. Dlatego też w VII w. miano sprowadzić relikwie św. Jakuba z Jerozolimy do Hiszpanii. W roku 835 biskup miasta Irii, wiedziony przez cudowną gwiazdę, miał odnaleźć grób i relikwie św. Jakuba. Alfons II, król Asturii zbudował tu kościół, przy którym rychło powstało miasto. Tak więc grób św. Jakuba w Composteli odwiedzają miliony pielgrzymów, a sanktuarium należy do największych na świecie. W ikonografii św. Jakub przedstawiany jest jako starzec o silnej budowie ciała w długiej tunice i w płaszczu lub pielgrzym w miękkim kapeluszu z szerokim rondem. Jego atrybutami są: bukłak, kij pielgrzyma, księga, miecz, muszla, torba, turban turecki, zwój; wspomnienie świętego - 25 lipca. Jest patronem Hiszpanii, Portugalii, zakonów rycerskich, pielgrzymów, rybaków, aptekarzy, robotników i żebraków.

Sanktuarium św. Jakuba w Szczyrku – zabytkowy drewniany kościół w konstrukcji zrębowej, perełka szlaku architektury drewnianej w Beskidzie Śląskim. Szczyrk był jedną z wielu wsi należących do parafii p.w. św. Szymona i Judy Tadeusza w Łodygowicach. Dla upowszechnienia wiary katolickiej, oo. Jezuici zorganizowali tutaj w 1730r. pierwszą, kilkudniową misję ewangelizacyjną, a jej pamiątką jest drewniany krzyż obecnie wmurowany w lewą ścianę kaplicy u Walczaków. Wskutek zawirowań historycznych Szczyrk znalazł się w granicach zaboru austriackiego i stąd Dekret o erygowaniu parafii wydano na dworze cesarskim w Wiedniu 14 kwietnia 1787r. Potwierdziła go następnie strona kościelna reprezentowana przez biskupa tarnowskiego. Od 1783 r. Tarnów był stolicą diecezji obejmującej tereny południowo- zachodniej Galicji, na terenie której leżała parafia Szczyrk. Nie istniał wówczas ani kościół, ani mieszkanie dla kapelana. Dlatego z początkiem 1797r. przystąpiono do budowy świątyni i zaplecza mieszkalnego. Prace ukończono w 1800r. i tę datę przyjmuje się jako właściwą powstania parafii, której patronem został św. Jakub Apostoł Starszy.

Kościół jest wyposażony w stylu późnobarokowym, w większości w zabytki pochodzące z nowosądeckiego klasztoru norbertanów. Posiada trzy ołtarze. W ołtarzu głównym znajdują się trzy figury: pośrodku św. Jakuba Apostoła, z boku po lewej stronie św. Piotra, zaś po stronie prawej św. Stanisława Kostki. Poza prezbiterium znajdują się jeszcze dwa ołtarze boczne. Po stronie lewej ołtarz Serca Jezusowego z figurą wykonaną z gipsu, po prawej stronie ołtarz z obrazem św. Jana Nepomucena – drugiego patrona parafii – pochodzący z pierwszej połowy XVII w. Po otrzymaniu w roku 1814 zezwolenia na odprawianie nabożeństwa drogi Krzyżowej, umieszczono w kościele 14 barokowych obrazów malowanych na płótnie, przedstawiających mękę Pana Jezusa. Na chórze organy. Po lewej stronie prezbiterium widnieje późnobarokowa ambona, u jej dołu postacie czterech Ewangelistów, a z tyłu za nimi ich symbole. Nad amboną baldachim, a pod nim płaskorzeźba przedstawiająca św. Ambrożego z płonącym sercem w ręku. Obok ołtarza głównego po stronie lewej zachowała się kamienna chrzcielnica z 1800r. Z tego samego okresu pochodzą trzy kamienne kropielnice. Na wieży znajduje się dzwon z 1691 r., a po zewnętrznej, wschodniej stronie kościoła krzyż rokokowy z 1797r.

W Jubileuszowym Roku Świętego Jakuba Ap. 2010, kościół w Szczyrku na mocy Dekretu Penitencjarii Apostolskiej został ustanowiony Kościołem Jubileuszowym, a w roku 2011 Ordynariusz Bielsko-Żywiecki ks. biskup Tadeusz Rakoczy wydaje Dekret, na mocy

którego kościół św. Jakuba w Szczyrku staje się Sanktuarium, a nowo wybudowany kościół p.w. śś. Apostołów Piotra i Pawła przejmuje obowiązki kościoła parafialnego.

Z placu kościelnego przez południowe zadaszone wyjście, schodkami w dół dochodzimy do ul. Beskidzkiej i nią idziemy w prawo w górę. Po prawej stronie żegna nas drewniana rzeźba św. Jakuba, a po lewej na zboczach Skalitego widzimy zmodernizowaną skocznię narciarską oraz amfiteatr. Ulicą Beskidzką dochodzimy do skrzyżowania, na którym droga jezdna do Sanktuarium NMP na Górcie odchodzi w prawo, a my podążamy dalej prosto i przed siedzibą informacji turystycznej, na skrzyżowaniu skręcamy w prawo na ul. Turystyczną, na której łączymy się z niebieskim szlakiem spacerowym (po przekątnej pół kwadratu białego, drugie pół niebieskie). Szlak ten będzie nam towarzyszyć przez Górkę, Bilą, aż na Karkoszczonek. Ulicą Turystyczną po ażurowych płytach początkowo łagodnie, po czym stromo i ostrymi zakosami do połączenia się z drogą asfaltową, dalej podążamy w kierunku z dala widocznego Sanktuarium NMP na Górcie.

Sanktuarium NMP Królowej Beskidów na Górcie (29,5 km) – Od 25 lipca 1894 roku począwszy, przez kilka miesięcy ukazywała się Matka Najświętsza dwunastoletniej dziewczynie, Juliannie Pezda jak również jej dziesięcioletnim koleżankom Mariannie Pezda i Mariannie Marek na tak zwanej Przykrej Kępcie. Najświętsza Panna oprócz polecenia odmawiania modlitwy Anioł Pański, śpiewania Godzinek i przyjęcia szkaplerza, kazała również wybudować na tym miejscu kaplicę, a w przyszłości klasztor. Miejsce to poleciła nazwać Górką. Na wieść o tym wydarzeniu na Górkę zaczęły przybywać liczne pielgrzymki. Już w listopadzie 1894r. wokół buka z powieszonym na nim obrazkiem Matki Boskiej Częstochowskiej wybudowano drewnianą kaplicę, a obok - zgodnie z zapowiedzią Najświętszej Panny z suchego zbocza trysnęła woda. W podzięce za doznane łaski w roku 1912 rozpoczęto budowę większej kaplicy. Obie kaplice dotrwały aż do czasu powstania w latach 1948 – 1953 obecnego kościoła – Sanktuarium.

Po pierwszej wojnie światowej na Górcie osiedlili się przybyli z Oświęcimia salezjanie, by w roku 1939 rozpocząć budowę domu zakonnego. Po okupacyjnej przerwie trwa rozbudowa miejsca kultu Matki Bożej oraz ośrodka wypoczynku i formacji dla dzieci i młodzieży. W setną rocznicę kultu Matki Boskiej na Górcie - 3 maja 1994r., kościół Matki Bożej Królowej Polski został uroczystie poświęcony, konsekrowany i podniesiony do godności „Lokalnego Sanktuarium”- przez ordynariusza diecezji bielsko-żywieckiej ks. bpa Tadeusza Rakoczego.

Obraz Matki Bożej w ołtarzu głównym, został namalowany w roku 1960 przez Stefana Justa z Łodzi, według relacji dziewczynek wizjonerek. Z boku wejścia do Sanktuarium znajduje się Kaplica Objawienia z bukiem, a w niewielkiej odległości możemy podziwiać Grotę oraz napić się wody z „cudownego źródełka”. Natomiast na prawo od wejścia, na stromym zboczu widnieje kilkumetrowa drewniana rzeźba św. Jakuba - jedna z powstałych w Roku św. Jakuba na Ogólnopolskim Plenerze Rzeźbiarskim w Szczyrku

Z Sanktuarium NMP, mijając Grotę i źródełko, schodkami w prawo w górę, a następnie w lewo udajemy się na zachodni kraj parkingu, po czym wchodzimy na ścieżkę leśną, zostawiając z prawej strony ujęcie wodne. Po krótkiej chwili mijamy na słupie zadaszony obraz Matki Boskiej Mlecznej i dochodząc do rozwidlenia, wchodzimy w lewą ścieżkę w kierunku widocznego domostwa. Przed domem istnieje możliwość nabrania pitnej wody z rynienki. Dom mijamy wzdłuż ogrodzenia z lewej strony, a następnie idziemy drogą z płyt ażurowych w lewo w dół ok. 50 m, po czym skręcamy w prawo ścieżką przez brzoźki, dochodząc do domostw. Trawersując mini sad, zbliżamy się do lasu świerkowego, na skraju którego umieszczono kolejny obraz na zadaszonym słupie. Tym razem jest to wizerunek Matki Boskiej Fatimskiej. Dalsza droga wiedzie lasem świerkowym w dół do drogi gospodarczej hotelu Klimczok i nią w lewo w dół do ul. Poziomkowej. Ulicę przekraczamy i dochodzimy do mostku nad potokiem. Przez mostek i ul. Jeżynową w dół dochodzimy do pętli autobusowej w Szczyrku- Bilej.

Szczyrk – Biła (27,7 km) – dzielnica Szczyrku znana przede wszystkim z nieczynnego już naturalnego toru saneczkowego oraz ze zlikwidowanej niedawno skoczni narciarskiej. W zimie przy dobrych warunkach śniegowych działają tu dwa wyciągi narciarskie, jeden wywozi narciarzy na stok slalomowy Beskidka, a drugi w górnej Biłej na polany Beskidu.

Od pętli autobusowej dalej podążamy w prawo w górę razem z żółtym i zielonym szlakiem turystycznym, niebieskim szlakiem spacerowym oraz czerwonym szlakiem narciarskim, mijając po prawej obraz MB Częstochowskiej. Na kolejnym rozwidleniu w lewo odchodzi czerwony szlak narciarski, a my podchodzimy łagodnie w prawo (czerwony szlak narciarski często bywa używany jako wariant podczas zimowego przejścia drogi św. Jakuba na nartach na odcinku Biła – Karkoszczonka). Na następnym rozwidleniu zielony szlak odchodzi w prawo (na Klimczok 1.45h), a droga św. Jakuba wiedzie w lewo przez mostek i dalej stromo w górę, początkowo drogą asfaltową a pod koniec z płyt ażurowych do miejsca, w którym płyty skręcają ostro w prawo. Żółty szlak prowadzi prosto, a my skręcamy w lewo za znakami szlaku spacerowego, by po jednej minucie dotrzeć do Chaty Wuja Toma.

Chata Wuja Toma - obiekt zbudowany w 1918r. jako drewniana chata góralska, której pierwotnym właścicielem był Adam Porębski. Po wojnie służyła jako zaplecze gospodarcze dla toru saneczkowego. W latach 80. ubiegłego stulecia była chatką studencką Wydz. Mechanicznego Politechniki Śląskiej w Gliwicach. Obecnie to czynne przez cały rok prywatne schronisko turystyczne, należące do organizacji THF z 60 miejscami noclegowymi w salach wieloosobowych i 3 pokojami dwu i trzyosobowymi oraz bufetem.

Z placu przed schroniskiem, od dużej figury św. Jakuba podążamy stromo łąką w górę na samą przełęcz Karkoszczonkę.

Przełęcz Karkoszczonka (26,7 km) to głębokie wcięcie w grzbiecie Beskidu Śląskiego pomiędzy Beskidem (860mn.p.m.) a Trzema Kopcami (1082mn.p.m.) wykorzystywane od wieków jako najdogodniejsze przejście ze Szczyrku do Brennej. W tym miejscu przebiegała granica pomiędzy Żywiecczyzną (Królestwo Polskie później Galicja) a Księstwem Cieszyńskim (część Górnego Śląska). Była to też granica przez ponad dziewięć wieków diecezji katolickich krakowskiej i wrocławskiej. Dlatego od tego momentu, droga św. Jakuba wchodzi na teren odrębnej etnografii (strój górali żywieckich a strój górali śląskich, odrębne gwary, coraz częściej pojawiają się miejsca kultu Matki Boskiej Piekarskiej, św. Jadwigi Śląskiej oraz św. Anny).

Z przełęczy w prawo 20m za czerwonymi znakami turystycznymi (na białym tle) wiodącymi na Klimczok (1h) po czym skręcamy w lewo skos (!) narciarskim czerwonym szlakiem (na pomarańczowym tle) i początkowo prosto, a później lekkim łukiem w lewo trawersujemy zbocze Trzech Kopców. Na wyraźnym rozwidleniu skręcamy w prawo miejscami ostro pod górę do kolejnego rozwidlenia, z którego w prawo stromo wspina się w górę. Od następnego rozwidlenia znów w prawo w górę, pod koniec gołoborzem wychodzimy na siodło pomiędzy Trzema Kopcami (1082mn.p.m.) a Stołowem. Około 25m od siodła na południowo-zachodnich stokach, opadających ku dolinie Brennicy znajduje się Jaskinia w Stołowie.

Jaskinia w Stołowie - o długości korytarzy 21m została odkryta w 1970r. Ze względu na niezwykłą kruchość stropów, nie zaleca się jej eksploracji. Nie należy również mylić ją z odkrytą w 2003 roku **Jaskinią Głęboką w Stołowie** o długości korytarzy 554m, a której otwór znajduje się na wys. 970 m n.p.m.

Z siodła żółty szlak turystyczny w prawo (na południowy wschód) wiedzie przez Trzy Kopce na Klimczok, natomiast my podążamy w lewo (na północny zachód) za znakami żółtymi na szczyt Stołowa (1035mn.p.m.) i dalej początkowo lasem, na koniec wychodząc na polany szczytowe Błatniej (Błotnego).

Błatnia (917mn.p.m.)(**20,0 km**) zwana również Błotnym to słabo zaznaczone wypiętrzenie grzbietu biegnącego od Klimczoka w kierunku zachodnim (niecałe 4 km). Cel licznych wycieczek z Brennej, Górek Wlk., Jaworza, Klimczoka oraz Karkoszczonki. Z polan podszczytowych można podziwiać wspaniałe widoki na szczyty Beskidu Śląskiego i Śląsko-Morawskiego. Okolice Błatniej to również wspaniałe tereny do uprawiania turystyki narciarskiej.

Mijając po prawej stronie szczytowe ujęcie wody, schodzimy w lewo skos do schroniska.

Schronisko PTTK na Błatniej – zostało wybudowane w latach 1925-26 przez niemieckie towarzystwo „Naturfreunde” z Aleksandrowic. W roku 1930 bielskie PTT próbowało wybudować polskie schronisko, ale ostatecznie zaniechano jego budowy. W czasie wojny II wojny światowej budynek schroniska został przez wojsko niemieckie dość znacznie zdewastowany. Po wojnie PTT przejęło i odbudowało schronisko. W następnych latach już cieszyńskie PTTK przeprowadzało kolejne remonty i modernizacje. Obecnie dzierżawcą schroniska są Polskie Schroniska Turystyczne THF. Czynne jest przez cały rok i posiada 50 miejsc noclegowych oraz pełne wyżywienie. Telefon: 338536484.

Ze schroniska w 7 min. za turystycznymi znakami czerwonymi i zielonymi schodzimy w kierunku zachodnim na przełęczkę, na której stoi „Ranczo Błatnia”.

„Ranczo Błatnia”- to gospodarstwo agroturystyczne na wys. 852 mn.p.m. oparte o stadninę koni. Oferuje wspaniałą kuchnię domową oraz 50 pokoi o różnym standardzie jak również przejażdżki konne. Po wcześniejszym uzgodnieniu organizowane są wzorowane na hiszpańskich konne pielgrzymki beskidzką drogą św. Jakuba. Przy ranczo swój koniec ma też prowadzony z Jaworza szlak szklany. , telefon 338558777.

Z rancza dalsza droga wiedzie za turystycznymi znakami czerwonymi i zielonymi łagodnie w górę ok. 200 m przed pomnik milicjantów i ubeków, którzy zginęli w walce z oddziałem „Bartka” Narodowych Sił Zbrojnych w 1946r. Na przełomie lat 80 i 90 z obelisku zdjęto tablicę informacyjną, a obok postawiono krzyż. Sprawa budzi do dziś dużo kontrowersji. Przed pomnikiem zielony szlak turystyczny schodzi w lewo do Brennej, a nasza droga prowadzi dalej za znakami turystycznymi czerwonymi wprost na Wielką Cisową (878mn.p.m.). Podążając dalej, po lewej stronie mijamy chatę „Wimmerówkę”, a po prawej murowaną i pobielaną kapliczkę MB Częstochowskiej i zabudowania gospodarcze. Następnie początkowo po równym, a dalej stromo w dół na Małą Cisową, z której dalej w dół, a później w górę na Czupel. Mijamy zadaszoną miniaturkę obrazu MB Piekarskiej, dochodząc do rozwidlenia. Dalej czerwony szlak turystyczny prowadzi do Jaworza – Nałęża a nasza droga św. Jakuba od tego miejsca już za turystycznymi znakami zielonymi prowadzi cały czas stromo w dół, do wyraźnego rozwidlenia. Z tego miejsca udajemy się w prawo i w górę na szczyt Zebrzydki, po czym stromo w dół ok. 200 m. a następnie skręcamy w prawo, trawersując w tym miejscu strome zbocze. Szerokim łukiem w lewo w dół wychodzimy z lasu przy pierwszych zabudowaniach Górek Wielkich (bariera uniemożliwiająca wjazd do lasu).

Górki Wielkie– wieś sołecka w gminie Brenna o liczbie ludności powyżej 3.550 , o której pierwsze zmianki można znaleźć już w roku 1305r. Wieś od wieków była własnością kolejnych rodów szlacheckich : Góreckich , Marklowskich i książąt cieszyńskich. W okresie międzywojennym powstały obiekty ZHP : Centralna Szkoła Instruktorów ZHP i Szkoła Pracy Społecznej ZHP. W roku 1922 dawny dwór Marklowskich kupił i zamieszkał w nim pochodzący ze słynnej rodziny malarzy Tadeusz Kossak wraz z córką Zofią. Na terenie sołectwa działalność prowadzą dwie parafie rzymskokatolickie: Wszystkich Świętych i św. Jana Sarkandra oraz Kościół Ewangelicko-Augsburski. Nie tak dawno utworzoną parafię św. Jana Sarkandra wraz z klasztorem prowadzą franciszkanie Zakonu Braci Mniejszych.

Klasztor Ojców Franciszkanów w Górkach Wielkich przy ul. Zofii Kossak 130 dysponuje miejscami noclegowymi. Kontakt tel.: 33/8539536.

Po kilkudziesięciu metrach wchodzimy na asfaltową ul. Pod Zebrzydkę i nią podążamy w dół, po drodze z lewej strony mijając murowaną kapliczkę Matki Bożej depczącej węża; powoli zbliżamy się do z dala widocznego kościoła parafialnego w Górkach Wlk. (od wyjścia z lasu do kościoła ok. 1,8 km). Przed samym kościołem z prawej strony mijamy cmentarz, na którym pochowana została znana pisarka Zofia Kossak - Szatkowska.

Zofia Kossak Szczucka, 2 voto Szatkowska, znana katolicka powieściopisarka urodziła się w roku 1889 w Kominie, a zmarła w 1968 w Bielsku-Białej. Była córką Tadeusza blisko spokrewnioną z Wojciechem Kossakiem (stryj), Juliuszem Kossakiem (dziadek), satyryczką Magdaleną Samozwaniec (siostra stryjeczna) i poetką Marią Pawlikowską-Jasnorzewską (siostra stryjeczna). Dzieciństwo i młodość spędziła na Lubelszczyźnie i na Wołyniu. Po zamążpójściu za Stefana Szczuckiego mieszkała w Nowosielscy na Wołyniu i tu też przeżyła najazd bolszewicki. Po śmierci pierwszego męża w roku 1921 zamieszkała w Górkach Wielkich, gdzie w roku 1925 wyszła drugi raz za mąż za Zygmunta Szatkowskiego. W czasie II wojny światowej przebywała w Warszawie, prowadząc działalność konspiracyjną i charytatywną w organizacjach katolickich (Front Odrodzenia Polski) i militarno-katolickich (Unia). Prowadziła szeroką działalność publicystyczną, a w roku 1942 powołała Tymczasowy Komitet Pomocy Żydom, przekształcony później w Radę Pomocy Żydom „Żegota”. W 1943 aresztowana i więziona w niemieckim obozie Auschwitz-Birkenau a pod koniec przeniesiona do warszawskiego Pawiaka i skazana na śmierć. Cudownie uwolniona wzięła udział w powstaniu warszawskim. Po wojnie pracowała początkowo w misji Polskiego Czerwonego Krzyża w Londynie, a następnie do 1957r. na farmie w Kornwalii. Po powrocie do kraju osiadła powtórnie w Górkach Wielkich. Jest trzecią po Sienkiewiczu i Kraszewskim z wielkich autorów powieści historycznych. Najbardziej znane to Krzyżowcy (1935), Bez oręża (1937), Przymierze (1952) oraz Bursztyny (1958).

Kościół parafialny p.w. Wszystkich Świętych w Górkach Wielkich (11,5 km) to jeden z najstarszych kościołów Ziemi Cieszyńskiej. W XIV wieku istniała w Górkach kaplica modlitewna i skromny kościółek, a od roku 1447 już parafia. W latach 1584 – 1654 kościół zajęli ewangelicy. Prezbiterium i węższa część nawy głównej pochodzi z XV wieku. W 1662 dobudowano szerszą nawę i masywną wieżę i taka forma przetrwała do dzisiejszych czasów. W kościele znajduje się późnogotycki portal w drzwiach zakrystii, dawna chrzcielnica z XVII wieku, krzyż przy kropielnicy z 1888r i ambona z XVIII wieku, natomiast ołtarz główny i wystrój kościoła pochodzą z XIX wieku. Po II wojnie światowej kościół gruntownie odnowiono.

Z kościoła schodzimy w lewo szosą asfaltową w dół i przez most na rz. Brennicy dochodzimy do ronda na głównej drodze z Brennej do Skoczowa. Dalej z ronda podążamy w prawo szosą w kierunku Skoczowa, by po około 800m dojść do następnego mostu na rz. Brennicy i zaraz za mostem skręcamy w lewo, wchodząc na wąską drogę gruntową. Cały czas od rozwidlenia ścieżek pod Czuplem towarzyszy nam zielony szlak turystyczny i nim też udajemy się dalej wzdłuż orograficznie prawego brzegu rzeki ok. 900m do poprzecznie biegnącej wyasfaltowanej ulicy. Skręcając w lewo, przekraczamy rzekę i zaraz za mostem kierujemy się w prawo na wąską asfaltową ul. Spokojną. Po ok. 400m przy drugich zabudowaniach podążamy dalej ul. Spokojną, która w tym miejscu, odchodząc od rzeki, skręca w lewo skos (nie należy iść na wprost drogą gruntową!). Dalej cały czas miejscami bardzo wąską drogą asfaltową dochodzimy do rz. Wisły, którą przekraczamy wąskim mostkiem. W tym miejscu łączymy się z turystycznym żółtym szlakiem, który w lewo odchodzi na Równicę (2,45 h) a w prawo razem z naszym zielonym wiedzie do Skoczowa. Z tego miejsca mamy ok. 0,45 h do centrum Skoczowa. Podwójnym zielonym i żółtym szlakiem turystycznym oraz szlakiem rowerowym wzdłuż orograficznie lewego brzegu Wisły podążamy do miejsca, w którym dołem pod mostem przekraczamy drogę szybkiego

ruchu S1 relacji Cieszyn – Bielsko. Idąc dalej, ciągle po lewej stronie mamy drogę szybkiego ruchu z Wisły do Katowic, a z prawej rz. Wisłę. Dochodzimy do miejsca, z którego w lewo schodkami i pod mostem przekraczamy dwupasmówkę. W tym miejscu opuszczamy szlaki turystyczne i kierujemy się w prawo ul. Wiślańską, początkowo szlakiem rowerowym, a pod koniec czerwonym szlakiem spacerowym dochodzimy do jej końca, by skręcając w lewo, wejść na ulicę Fabryczną i nią, mijając po prawej stronie Muzeum Gustawa Morcinka, dojść na Rynek w Skoczowie.

Skoczów (2,4 km) – to najstarsze miasto nad górną Wisłą liczyło w 2008r. 14655 mieszkańców. Początkiem dzisiejszego miasta było grodzisko założone w miejscu starej osady kultury łużyckiej z V w.p.n.e. i które funkcjonowało w VII – IX w.n.e. Skoczów w obecnym miejscu oddalonym o ok.2 km od starej osady (obecnie Międzywiecie) powstał najprawdopodobniej za panowania pierwszego księcia cieszyńskiego Mieszka (1290 – 1315), a pierwsza pisana wiadomość o miasteczku pochodzi z 1327r. Miasto kilkakrotnie było niszczone przez pożary i wojny, ale za każdym razem przy odbudowie powstawało coraz to więcej budynków murowanych. Dalsza rozbudowa następuje na przełomie XVIII i XIX wieku (Ratusz). Od połowy XIX wieku datuje się rozwój skoczowskiego przemysłu fabrycznego, a w roku 1888 zbudowano linię kolejową przez Skoczów z Cieszyna do Bielska. W roku 1919 pod Skoczowem rozegrała się bitwa pomiędzy armią czechosłowacką a oddziałami polskimi, powstrzymując czeską inwazję na linii Wisły. Po podziale Księstwa Cieszyńskiego w roku 1920, Skoczów znalazł się w granicach Polski. W czasie II wojny światowej Skoczów bardzo ucierpiał. Po wojnie następowała powolna odbudowa i rozwój miasta.

Gustaw Morcinek – wybitny śląski prozaik, urodził się w 1891r w Karwinie na Śląsku Cieszyńskim. Już jako szesnastolatek pracował na kopalni, a trzy lata później uczęszczał do nauczycielskiej szkoły ludowej w Białej. Podczas I wojny światowej został powołany do wojska. Po wojnie pracował w Skoczowie jako nauczyciel. Oprócz pracy rozwijał działalność literacką. W latach 1936-1936 przebywał za granicą i przed wybuchem II wojny światowej wrócił do kraju. Lata 1939-1945 spędził w kilku hitlerowskich obozach koncentracyjnych. W roku 1946 wrócił ponownie do Polski i zamieszkał w Katowicach. Od tej chwili jego działalność polityczna budzi wiele kontrowersji. Wstępuje w szeregi PZPR, zostaje wybrany posłem do Sejmu PRL i po śmierci Stalina pisze list do Bieruta o zmianę nazwy Katowice na Stalinogród. Zmarł w 1963r. w Krakowie. Był w okresie przedwojennym znaczącym śląskim polskojęzycznym prozaikiem, piszącym o tematyce górniczej i śląskiej. Najbardziej znane utwory to: Wyrąbany chodnik (1931-32), Łysek z pokładu Idy (1933), Pokład Joanny (1950) i Ondraszek (1953).

Na Rynku warto odwiedzić dom urodzenia św. Jana Sarkandra, w którym urządzono Muzeum Świątego. Dla zwiedzających jest ono otwarte od wtorku do soboty w godzinach 9.30-16.00.

Święty Jan Sarkander – męczennik, kapłan i patron dobrej spowiedzi, w niektórych publikacjach występujący jako Johann Fleischman. Słowo sarkander jest greckim odpowiednikiem niemieckiego słowa Fleischmann oznaczającego rzeźnika. Urodził się 20 grudnia 1576 w Skoczowie, jako syn Grzegorza i Heleny. Uczęszczał do katolickiej szkoły parafialnej w Priborze na Morawach, a niższe studia ukończył w kolegium jezuickim w Ołomuńcu. Następnie studiuje filozofię w Pradze i teologię w Grazu. W roku 1607 przyjął niższe święcenia kapłańskie, a dwa lata później został kapłanem. Po pracy w kilku morawskich parafiach w roku 1616 został proboszczem w Holeszowie. W roku 1619, po wybuchu wojny trzydziestoletniej, za namową parafian wyjechał z Holeszowa i odbył pielgrzymkę do Częstochowy. Wrócił do Holeszowa, by w 1620 r. uchronić miasto przed atakiem lisowczyków, wychodząc z procesją z Najświętszym Sakramentem. W ten sposób pokazał, że miasto jest katolickie. Stało się to pretekstem dla protestantów do oskarżenia go o sprowadzenie polskiego wojska na Morawy. Został aresztowany i osadzony w Ołomuńcu. Poddawany okrutnym torturom nie wyjawiał tajemnicy spowiedzi namiestnika Moraw. Umarł w więzieniu

wskutek tortur 17 marca 1620 r. Papież Pius IX ogłosił Jana Sarkandra błogosławionym 3 listopada 1859 roku. Papież Jan Paweł II - 21 maja 1995r. kanonizował Jana Sarkandra w Ołomuńcu, a następnego dnia na wzgórzu Kaplicówka w Skoczowie sprawował mszę świętą dziękczynną. Kościół katolicki obchodzi wspomnienie św. Jana Sarkandra 30 maja.

Z Rynku za żółtymi znakami spacerowego Szlaku Sarkandrowskiego, ulicą Kościelną dochodzimy do kościoła pw śś. Apostołów Piotra i Pawła.

Kościół parafialny pw. śś. Apostołów Piotra i Pawła w Skoczowie

– Badania prof. Jana Drabiny wskazują, iż kościół p.w. Piotra i Pawła w Skoczowie w XII wieku był drewniany i miał metrykę starszą od miasta. Od roku 1447 znajdujemy już cały ciąg dokumentów traktujących o parafii i kościele p.w. Piotra i Pawła. Odbudowany po wcześniejszym pożarze kościół, ok.1550 roku przejęli protestanci, wypędzając proboszcza z miasta, a w 1610 roku, książę cieszyński Adam Waclaw przeszedł do obozu katolickiego i zwrócił katolikom przywłaszczoną świątynię. W czasie wojny 30-letniej, w roku 1623 ponownie luteranie odebrali katolikom kościoły i dopiero w 1654 roku, na rozkaz cesarza Ferdynanda III kościół w Skoczowie wrócił do społeczności katolickiej. W latach 1713 i 1756 nastąpiły kolejne pożary miasta i kościoła, ale za każdym razem szybko zostały odbudowane. W roku 1762 wystawiono obecny kościół o późnobarokowym wystroju, a wieżę dobudowano w 1862 r. Jest on trójnawowy, halowo-emporowy, o trzech przęsłach z nawą główną szerszą i wyższą od prezbiterium. Pod kościołem zasypane są krypty. Ołtarz główny barokowo-klasycystyczny z pocz. XIX w., odnowiony został w 1891r., z rzeźbami śś. Piotra i Pawła. W polu środkowym znajduje się obraz „Spotkanie Ap. Piotra i Pawła w drodze na męczeństwo” wg Jana Lafranco z Rzymu. Boczne ołtarze przedstawiają: św. Jana Sarkandra, św. Floriana z widokiem płonącego Skoczowa, św. Jana Nepomucena, św. Barbarę i św. Wincentego z Ferrary.

Obchodząc kościół z lewej strony dochodzimy do Al. Błogosławionego Jana Pawła II i nią w lewo po schodach wspinamy się na wzgórze Kaplicówki.

Kaplica św. Jana Sarkandra na wzgórzu zwanym „Kaplicówka”(1,7 km)

– to już czwarta budowla na tym miejscu. Przed 1825 r. kapliczka była poświęcona Chrystusowi Bolesciwemu, a od 1871 dedykowana Janowi Sarkandrowi. Wnętrze zdobi stylowy ołtarz z figurą Męczennika wykonaną ze sztucznego marmuru. Kaplicę uszkodzoną w 1945r. odrestaurowano. Przed kaplicą stoi krzyż papieski przeniesiony z Katowic – Muchowca w 1985r. W dniu 22 maja 1995r. obok kaplicy papież Jan Paweł II odprawił Mszę św. dziękczynną za kanonizację Jana Sarkandra.

Z kaplicy dalsza droga prowadzi nas żółtym szlakiem kolarskim, łąką na zachód, po kolei mijając obelisk upamiętniający Ołtarz Papieski, gdzie Jan Paweł II w 1995r. odprawił nabożeństwo dziękczynne, budynek mieszkalny i górną stację wyciągu „Pod Dębem”, po krótkiej chwili dochodzimy do asfaltowej ul. Plaskowiec i nią w prawo kierujemy się w dół. Po kilkudziesięciu metrach mijamy odgałęzienie w lewo do Wilamowic, ale schodząc dalej, dochodzimy do głównej drogi i nią w lewo. Powoli dochodzimy do pierwszych zabudowań Simoradza i na pierwszym rozwidleniu idziemy w prawo, do widocznego już kościoła parafialnego.

Kościół parafialny p.w. św. Jakuba St. Apostoła w Simoradzu

jest jednym z najstarszych obiektów sakralnych na Śląsku Cieszyńskim i należy do zabytków o znaczeniu regionalnym. Początki budynku nie są znane, określa się je na XIII – XIV w. Kościół wybudowany jest w stylu gotyckim, z neogotycką wieżą, orientowany (skierowany na wschód). Najstarszą częścią budowli jest ostrołukowo przesklepione prezbiterium z wieloboczną ścianą wschodnią, w której znajduje się ścienne, gotyckie sakramentarium z kutą, żelazną kratą. Do zakrystii z emporą prowadzi kamienny, gotycki portal. Mury tej najstarszej części kościoła

wykonane są z kamienia i mają grubość ok.160 cm. Kościół w swym wnętrzu kryje wiele cennych zabytków sztuki sakralnej. Na sklepieniu i ścianach prezbiterium zachowały się fragmenty polichromii gotyckiej z XV w (1400 – 1500) oraz polichromie renesansowe z II połowy XVI wieku, w tym rzadko spotykane ściennie epitafrum herbowe. Za unikatowe uważa się gotyckie przedstawienia Apostołów oraz zacheuszki świadczące o konsekracji świątyni przez biskupa. Wśród mieszkańców Simoradza przekazywana jest legenda mówiąca o tym, że tutejszy kościół stanowił komandorię Templariuszy - o czym świadczą charakterystyczne czerwone krzyże umieszczone w zacheuszkach. W kościele znajdują się 3 ołtarze barokowe z XVIII wieku, a także rokokowo- klasycystyczna ambona. Na ścianie prezbiterium umieszczono XVII - wieczne herbowe płyty nagrobne Skoczowskich z Kojkowic z napisami w języku staromorawskim.

Świątynia simoradzka szczyci się także trzema wizerunkami świętego Jakuba - dwa obrazy z XVII i XIX wieku oraz rzeźba wykonana w 2010r. przez parafianina Bogusława Żbel. Rzeźba ta została poświęcona 1 maja 2010 r. na Ołtarzu Ojczyzny, u stóp Cudownego Obrazu Królowej Polski przez Arcybiskupa Santiago de Compostela- Juliana Barrio Barrio. W czerwcu 2010 roku figura odbyła pielgrzymkę „Szlakiem Jakubowym” (Camino) do Grobu św. Jakuba Apostoła w Santiago de Compostela w Hiszpanii. Odtąd rzeźba cieszy się szczególnym nabożeństwem wśród parafian, turystów i pielgrzymów. Nieopodal kościoła w Simoradzu znajdują się dwa potężne krzyże poświęcone szczególnym wydarzeniom. Pierwszy to Krzyż Katyński- upamiętniający Katyń 1940 i Smoleńsk 2010. Drugi to Krzyż Papieski pochodzący z dachu ołtarza na Kaplicówce 1995 roku – upamiętnia Beatyfikację Ojca Świętego Jana Pawła II – 1 maja 2011 roku. W Roku Jubileuszowym Św.Jakuba 2010 ,kościół w Simoradzu na Mocy Dekretu Penitencjarni Apostolskiej zostaje ustanowiony Kościołem Jubileuszowym.

Simoradz – pierwsze wzmianki o miejscowości i osadzie Iskrzyczyn należącej do parafii pochodzą z 1223 i 1286 roku, a w roku 1300 stara osada Simoradz zostaje przeniesiona na prawo niemieckie. W latach 1545 -1654 parafianie simoradzcy pod naciskiem władzy przyjęli protestantyzm (silne wpływy reformacji na tym terenie - „cuius regio, eius religio”- czyja władza, tego religia), by w roku 1655 przyjąć z powrotem katolicyzm i stać się parafią filialną kościoła w Dębowcu (w latach późniejszych Simoradz był też filią parafii w Skoczowie). W roku 1980 następuje reerygowanie parafii św. Jakuba na mocy dekretu Ks. bpa Herberta Bednorza.